

آیین نامه اجرایی اعضای شاغل انفرادی

مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۳ و اصلاحیه ۱۴۰۴/۲/۳۰

شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

در اجرای تبصره (۲) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران و به منظور سامان بخشی تعاملات و عملکرد اعضای شاغل انفرادی، آیین نامه زیر تهیه و در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی (در تاریخ ۱۴۰۴/۲/۳۰) به تصویب شورای عالی رسیده است.

فصل اول

کلیات

ماده ۱

با توجه به وظایف جامعه طبق "قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی"، اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران، به‌ویژه اعضای شاغل انفرادی، مسئولیت خطیری در اعتباربخشی، اطمینان‌افزایی و شفافیت اطلاعات ارائه شده به نظام اقتصادی کشور برای تصمیم‌گیری دارند و باید با پایبندی خود به اخلاق و رفتار حرفه‌ای، مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران مشتمل بر مفاد این آیین‌نامه اجرایی، این مسئولیت را پاسداری کنند.

ماده ۲

اعضای شاغل انفرادی نقش با اهمیتی در زمینه دستیابی به اهداف جامعه دارند، بنابراین، پایبندی آنها به مقررات، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. کسب، حفظ و ارتقای صلاحیت حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی عامل بقای حرفه و عامل اصلی در جلب اعتماد جامعه اقتصادی کشور است. جامعه حسابداران رسمی ایران و اعضای شاغل انفرادی، موظفند با همکاری یکدیگر در این زمینه تلاش کنند. این موضوع، بخشی از خط‌مشی جامعه حسابداران رسمی ایران است.

ماده ۳

اعضای شاغل انفرادی آن گروه از اعضای حقیقی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران هستند که به‌منظور انجام خدمات حسابرسی، بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای مندرج در بند "ت" ماده یک اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران به شرح زیر، به‌صورت انفرادی فعالیت می‌کنند.

آیین‌نامه اجرایی اعضای شاغل انفرادی

- (۱) خدمات حسابرسی از جمله انواع حسابرسی و بررسی اجمالی صورت‌های مالی، روش‌های توافقی رسیدگی، رسیدگی به اطلاعات مالی آتی، حسابرسی خاص (ویژه)، حسابرسی عملیاتی، حسابرسی مالیاتی، حسابرسی بیمه‌ای.
 - (۲) بازرسی قانونی (از جمله افزایش سرمایه)
 - (۳) مشاوره مدیریت مالی
 - (۴) طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی
 - (۵) حسابرسی داخلی
 - (۶) خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی
 - (۷) نظارت بر تصفیه
 - (۸) داوری مالی
 - (۹) ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه
 - (۱۰) امین و متولی صندوق‌های سرمایه‌گذاری
 - (۱۱) خدماتی که توسط دادگاه‌ها و مراجع قضایی در چارچوب موارد فوق‌الذکر ارجاع و توسط اعضای شاغل انفرادی پذیرفته می‌شود.
 - (۱۲) سایر مواردی که توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی اعلام و تأیید می‌شود.
- تبصره ۱:** به‌موجب بند (ز) ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی تبصره (۴) "قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابدار رسمی"، انجام "حسابرسی و بازرسی قانونی" یا "حسابرسی" توسط اعضای شاغل انفرادی صرفاً برای آن دسته از اشخاص حقوقی و حقیقی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین و اعلام می‌شود، مجاز است.
- تبصره ۲:** ارائه هرگونه خدماتی غیر از خدمات اطمینان‌بخش، به‌استثنای انجام روش‌های توافقی رسیدگی با ماهیت حسابرسی و با نظارت هیئت‌مدیره جامعه توسط اعضای شاغل انفرادی به صاحبکار حسابرسی و آن دسته از بنگاه‌های وابسته آن که صاحبکار حسابرسی بر آن‌ها کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه دارد یا با آن‌ها تحت کنترل مشترک است، مجاز نیست.

ماده ۴

اعضای شاغل انفرادی باید به طور تمام وقت به کار حرفه‌ای اشتغال داشته باشند. انجام فعالیت کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس رسمی قوه قضائیه در رشته مربوط، از محدودیت خدمت تمام وقت مستثنی می‌باشد.

ماده ۵

انجام خدمات حرفه‌ای توسط اعضای شاغل انفرادی به عنوان کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس رسمی قوه قضائیه که از طریق مراجع قضایی محول می‌شود مشروط به ثبت درآمد ناشی از ارائه خدمات و قبول مقررات نظارتی جامعه، از مصادیق خدمات غیرحرفه‌ای تلقی نمی‌گردد.

تبصره: ارائه خدمات حرفه‌ای برای سایر متقاضیان (غیر از مراجع قضایی)، که توسط اعضای شاغل انفرادی به عنوان کارشناس رسمی دادگستری یا کارشناس رسمی قوه قضائیه پذیرفته می‌شود باید از طریق انعقاد قرارداد صورت گیرد.

ماده ۶

اعضای شاغل انفرادی با توجه به مقررات مربوط به حسابداران رسمی شاغل، حق اشتغال به هیچ شغلی اعم از موظف یا غیرموظف را ندارند، به استثنای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، تدریس پاره‌وقت، عضویت در کمیته‌های تخصصی، کارگروه‌ها و هیئت‌های تخصصی و عضویت در شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران به صورت پاره‌وقت.

ماده ۷

در صورت انجام فعالیت تمام وقت حسابداران رسمی شاغل انفرادی به مدت ۳ سال و صدور حداقل تعداد ۱۰ گزارش حسابرسی در هر سال، سوابق مزبور به عنوان ۳ سال سابقه کار در "سطح مدیر حسابرسی" پذیرفته می‌شود.

فصل دوم

روابط اعضای شاغل انفرادی با جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۸

اعضای شاغل انفرادی بر اساس مفاد تبصره (۲) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه موظفند کلیه مقرراتی را که در مورد نحوه فعالیت آن‌ها، توسط جامعه وضع شده یا می‌شود، رعایت کنند.

تبصره: عدم رعایت مقررات و ضوابط مصوب شورای عالی و عدم ارائه مدارک و اطلاعات درخواستی جامعه در مهلت مقرر، به عنوان تخلف از مقررات محسوب می‌شود.

ماده ۹

انجام فعالیت حرفه‌ای توسط اعضای شاغل انفرادی، منوط به داشتن پروانه کار معتبر می‌باشد. جامعه پس از اطمینان یافتن از وجود دفتر کار مناسب و امکانات لازم در چارچوب ضوابط مصوب هیئت‌مدیره نسبت به صدور پروانه کار برای اعضای شاغل انفرادی اقدام می‌نماید.

ماده ۱۰

هرگاه اعضای شاغل انفرادی بیش از مدت ۶ ماه از تاریخ اخطار جامعه، دفتر کار مناسب برای فعالیت حرفه‌ای در اختیار نداشته باشد، پروانه کار نامبرده توسط جامعه لغو شده و وضعیت وی به "غیر شاغل" تبدیل خواهد شد. بدیهی است صدور مجدد پروانه کار مستلزم طی مراحل اخذ پروانه کار جدید می‌باشد.

تبصره ۱: تعهدات حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی بعد از ابطال پروانه کار با نظارت جامعه (طبق مفاد قرارداد) انجام می‌پذیرد.

تبصره ۲: مهلت پیش‌بینی شده در این ماده با ارائه توجیهات حداکثر تا ۲ ماه توسط هیئت‌مدیره جامعه قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۱۱

در اجرای تبصره یک ماده (۲۷) اساسنامه جامعه، اعضای شاغل انفرادی موظفند ظرف مدت یک هفته پس از انعقاد قرارداد اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیت‌های حرفه‌ای موضوع فعالیت خود را طبق فرم مصوب به جامعه ارسال نمایند.

ماده ۱۲

در اجرای تبصره (۴) ماده (۲۷) اساسنامه جامعه، اعضای شاغل انفرادی موظفند یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی خود، از جمله حسابرسی صورت‌های مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف مدت یک هفته پس از تاریخ صدور به صورت الکترونیکی به جامعه ارائه نمایند.

تبصره: در نمونه قراردادهای حسابرسی که توسط جامعه تهیه شده است، ارائه یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی به جامعه پیش‌بینی شده و استفاده از قراردادهای مزبور برای اعضای شاغل انفرادی الزامی می‌باشد.

فصل سوم

روابط اعضای شاغل انفرادی با یکدیگر

ماده ۱۳

انجام کار مشترک با یکدیگر توسط اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۴

واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای حسابرسی توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی به مؤسسات حسابرسی و حسابداران شاغل انفرادی دیگر ممنوع است. همچنین پذیرش تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی از مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است.

ماده ۱۵

هرگونه استفاده موقت اعضای شاغل انفرادی از خدمات حرفه‌ای کارکنان مؤسسات حسابرسی و اعضای شاغل انفرادی دیگر صرفاً با توافق کتبی کارفرمای ذی‌ربط و حداکثر برای مدت ۶ ماه در هر سال به صورت متناوب یا متوالی مجاز است.

ماده ۱۶

انجام کارهای تحقیقاتی، آموزشی و پژوهشی توسط دو یا چند -عضو-شاغل انفرادی با توافق کتبی طرفین مجاز است. مقررات خاص مربوط به همکاری اعضای شاغل انفرادی، از قبیل چگونگی تخصیص امتیاز بین اعضای شاغل انفرادی ذیربط توسط هیئت‌مدیره جامعه حسابداران رسمی ایران تعیین خواهد شد.

ماده ۱۷

روابط حسابرس پیشین و حسابرس جایگزین و همچنین، روابط حسابرس اصلی و حسابرس بخش یا گروه تابع ضوابط "آیین رفتار حرفه‌ای" و "استانداردهای حسابرسی" است.

تبصره ۱: به‌منظور رعایت موازین حرفه‌ای در موارد تغییر حسابرس، لازم است حسابرس جایگزین پس از انجام مکاتبه با حسابرس قبلی در ارتباط با عدم وجود دلایل حرفه‌ای برای تغییر حسابرس، بودجه ریالی کار را با توجه به "آیین‌نامه روش تعیین حق‌الزحمه پایه خدمات" تعیین و در پرونده‌های خود مستند کند. در صورت کاهش حق‌الزحمه حسابرسی نسبت به سال قبل، باید

آیین نامه اجرایی اعضای شاغل انفرادی

مدارک، شواهد و مستندات کافی و لازم در خصوص دلیل کاهش حق الزحمه نیز جمع آوری و در سوابق پرونده جاری حسابرسی نگهداری شود.

تبصره ۲: پذیرش کار در جریان اعضای جامعه توسط سایر اعضا، ممنوع می باشد. در موارد استثنایی از جمله بندهای ۱۴-۲۱۰ و ۱۹-۲۱۰ آیین رفتار حرفه ای و با ارائه توجیهات لازم، انجام کار توسط حسابرس جایگزین با موافقت کتبی جامعه حسابداران رسمی ایران امکان پذیر است.

تبصره ۳: به منظور جلوگیری از نرخ شکنی حق الزحمه های حسابرسی، متعاقب مکاتبه رعایت موازین حرفه ای بین حسابرس قبلی و حسابرس جایگزین، اطلاعات مربوط به مبالغ قرارداد سال قبل و قرارداد جدید بایستی توسط حسابرس قبلی و حسابرس جایگزین ظرف مدت یک هفته (پس از امضای قرارداد) به جامعه ارسال شود.

ماده ۱۸

به منظور رعایت شایسته آیین رفتار حرفه ای، استخدام کارکنان سایر اعضا توسط اعضای شاغل انفرادی باید با اطلاع از کارفرمای قبلی صورت گیرد. به هر حال استخدام کارکنان سایر اعضا بدون قطع رابطه کامل با کارفرمای قبلی وی و ارائه گواهی پایان کار، ممنوع است.

فصل چهارم

روابط اعضای شاغل انفرادی با حسابداران رسمی

ماده ۱۹

ارتباط اعضای شاغل انفرادی با سایر حسابداران رسمی شاغل به صورت استخدام تمام وقت (حسابداران رسمی تحت استخدام). می باشد.

ماده ۲۰

هرگونه اختلاف بین اعضای شاغل انفرادی با مؤسسات حسابرسی و سایر اعضای شاغل انفرادی و یا با سایر اعضای شاغل از طریق مراجعه به داور مرضی الطرفین حل و فصل خواهد شد، در صورت عدم توافق هر یک از طرفین در مورد تعیین داور مرضی الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به هیئت داور تعیین شده از طرف شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران حل و فصل خواهد شد. و طرفین حسب مورد ملزم به تمکین از رأی صادره توسط داور مرضی الطرفین یا جامعه خواهند بود.

فصل پنجم

روابط اعضای شاغل انفرادی با مؤسسات حرفه‌ای غیر عضو

ماده ۲۱

پذیرش بخشی از خدمات حرفه‌ای غیر حسابرسی توسط اعضای شاغل انفرادی از اشخاص و مؤسسات غیر عضو جامعه ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۲

تأسیس شرکت‌ها و مؤسساتی که نوع فعالیت آن‌ها از مصادیق بند "ت" ماده یک اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران است. و هرگونه مشارکت در این‌گونه شرکت‌ها و مؤسسات برای اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد

فصل ششم

سایر موارد

ماده ۲۳

به منظور یکسان سازی رده‌های کارکنان حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی و رعایت مفاد ماده (۱۲) آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، اعضای شاغل انفرادی باید کارکنان حرفه‌ای ذی صلاح خود را با رعایت مقررات مربوط، برای شرکت در امتحانات به جامعه معرفی کنند و نتیجه (یا نتایج) امتحانات را با در نظر گرفتن سایر صلاحیت‌های حرفه‌ای در ارتقای آنان دخالت دهند.

ماده ۲۴

اعضای شاغل انفرادی مکلفند کلیه وظایف قانونی، از جمله قوانین و مقررات مربوط به مالیات‌ها، کار و تأمین اجتماعی، را در مورد خود و کارکنان خود، رعایت کنند.

ماده ۲۵

اعضای شاغل انفرادی باید دارای آیین نامه رده‌بندی شغلی و آموزشی برای کارکنان حرفه‌ای خود باشند. در این مورد رعایت مقررات و مصوبات هیئت مدیره جامعه ضروری است.

ماده ۲۶

کسب حداقل امتیاز مصوب کنترل کیفیت کار، الزامی می باشد و در صورت عدم کسب حداقل امتیازات مصوب، مطابق ماده (۹) آیین نامه نظارت حرفه ای اقدام خواهد شد

ماده ۲۷

در مواردی که هیئت داورى معین شده توسط شورای عالی به عنوان داور مرضی الطرفین نسبت به موضوع مورد اختلاف رسیدگی و اعلام نظر می نماید ، هزینه داورى به میزان ساعت صرف شده جهت حل اختلاف بابت جبران هزینه های انجام شده (به تساوی از طرفین) دریافت می شود.

تبصره: در مواردی که یکی از طرفین دعوی عضو جامعه نباشد، داورى آن مطابق ماده (۱۵) انجام و هزینه داورى از محکوم پرونده دریافت خواهد شد.

ماده ۲۸

سربرگ های مکاتباتی اعضای شاغل انفرادی باید شامل نام، نام خانوادگی، شماره پروانه کار، آدرس، تلفن و عنوان حسابدار رسمی باشد.

ماده ۲۹

چنانچه وضعیت اعضای شاغل انفرادی با برخی از مواد این آیین نامه مطابقت نداشته باشد، عضو شاغل انفرادی ذی ربط مکلف است ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این آیین نامه نسبت به تطبیق شرایط خود اقدام نماید. در غیر این صورت عضو ذی ربط متخلف شناخته شده و ضمن لغو پروانه کار با وی برخورد خواهد شد. تعهدات حرفه ای اعضای مزبور بعد از ابطال پروانه کار با نظارت جامعه (طبق مفاد قرارداد) انجام می پذیرد

ماده ۳۰

کلیه دریافت ها و پرداخت های مرتبط با خدمات حرفه ای اعضای شاغل انفرادی باید از طریق حساب های بانکی مستقل به نام عضو شاغل انفرادی ذی ربط، که به جامعه اعلام می شود، انجام شود. انجام عملیات فوق از طریق حساب های بانکی دیگران مجاز نمی باشد.

ماده ۳۱

در صورت محکومیت شاغل انفرادی به یکی از تنبیه های انضباطی بندهای (۴) و (۵) موضوع ماده ۳۶ اساسنامه جامعه، محکوم علیه مجاز به ارائه هرگونه خدمات حرفه ای به صاحبکاران خود در دوران محکومیت نمی باشد.

ماده ۳۲

اعضای شاغل انفرادی مکلف هستند متناسب با برقراری فرآیندهای الکترونیکی و ایجاد سامانه‌های مربوط در جامعه حسابداران رسمی ایران، فرآیندهای الکترونیکی خود را در انطباق با نیازهای اطلاعاتی جامعه به‌روزرسانی نمایند.

ماده ۳۳

اعضای شاغل انفرادی باید با کلیه کارکنان خود قرارداد منعقد نمایند و نسخه‌ای از قرارداد را در اختیار کارمند مربوطه قرار دهند.

ماده ۳۴

هرگونه دعاوی اعضای شاغل انفرادی از یکدیگر یا از مؤسسات حسابرسی و یا از صاحبکاران و بالعکس در محاکم قضایی و همچنین احکام صادره در این خصوص باید در اسرع وقت به جامعه حسابداران رسمی ایران اطلاع داده شود.

ماده ۳۵

این آیین نامه در ماده ۳۵ و ۱۱ تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی (در تاریخ ۱۴۰۴/۲/۳۰) به تصویب شورای عالی رسیده است. هرگونه تغییر در مفاد این آیین نامه با پیشنهاد کارگروه مؤسسات حسابرسی، تأیید هیئت مدیره و تصویب شورای عالی جامعه انجام خواهد شد.